

JANTAROWE SZLAKI

BIULETYN TURYSTYCZNY
WYBRZEŻA GDAŃSKIEGO

Nr 4 (18) Rok III — Gdańsk — kwiecień 1960 rok.

KOŚCIÓŁ I BASTION św. ELŻBIETY

Kościół pochodzi z roku 1394 i zbudowany został w stylu nadwiślańskiego gotyku.

Bastion Elżbietański stanowi fragment baszt obronnych, pochodzących z 1519 roku.

Tekst i zdjęcia: Czesław Skonka

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	32	33	34	35	36	37	38	39	40	41	42	43	44	45	46	47	48	49	50	51	52	53	54	55	56	57	58	59	60	61	62	63	64	65	66	67	68	69	70	71	72	73	74	75	76	77	78	79	80	81	82	83	84	85	86	87	88	89	90	91	92	93	94	95	96	97	98	99	100	101	102	103	104	105	106	107	108	109	110	111	112	113	114	115	116	117	118	119	120	121	122	123	124	125	126	127	128	129	130	131	132	133	134	135	136	137	138	139	140	141	142	143	144	145	146	147	148	149	150	151	152	153	154	155	156	157	158	159	160	161	162	163	164	165	166	167	168	169	170	171	172	173	174	175	176	177	178	179	180	181	182	183	184	185	186	187	188	189	190	191	192	193	194	195	196	197	198	199	200	201	202	203	204	205	206	207	208	209	210	211	212	213	214	215	216	217	218	219	220	221	222	223	224	225	226	227	228	229	230	231	232	233	234	235	236	237	238	239	240	241	242	243	244	245	246	247	248	249	250	251	252	253	254	255	256	257	258	259	260	261	262	263	264	265	266	267	268	269	270	271	272	273	274	275	276	277	278	279	280	281	282	283	284	285	286	287	288	289	290	291	292	293	294	295	296	297	298	299	300	301	302	303	304	305	306	307	308	309	310	311	312	313	314	315	316	317	318	319	320	321	322	323	324	325	326	327	328	329	330	331	332	333	334	335	336	337	338	339	340	341	342	343	344	345	346	347	348	349	350	351	352	353	354	355	356	357	358	359	360	361	362	363	364	365	366	367	368	369	370	371	372	373	374	375	376	377	378	379	380	381	382	383	384	385	386	387	388	389	390	391	392	393	394	395	396	397	398	399	400	401	402	403	404	405	406	407	408	409	410	411	412	413	414	415	416	417	418	419	420	421	422	423	424	425	426	427	428	429	430	431	432	433	434	435	436	437	438	439	440	441	442	443	444	445	446	447	448	449	450	451	452	453	454	455	456	457	458	459	460	461	462	463	464	465	466	467	468	469	470	471	472	473	474	475	476	477	478	479	480	481	482	483	484	485	486	487	488	489	490	491	492	493	494	495	496	497	498	499	500	501	502	503	504	505	506	507	508	509	510	511	512	513	514	515	516	517	518	519	520	521	522	523	52

- 第 1 章 绪论

=====

"JANTAROWE SZLAKI" - Biuletyn Turystyczny Wybrzeża Gdańskiego. Wydaje Zarząd Oddziału PTTK "Trójmiasto" przy współudziale Zarządu Okręgu PTTK i WKKPiT w Gdańsku. Redaguje zespół Gdańskiego Klubu Krajoznawczego PTTK "Radunia" w składzie: Roman Bar, Zofia Linowska, Cz.Skonka /kierownik Zespołu/, mgr W.Słubowski, Wiesław Ring, mgr E.Rozenkranz, mgr.Z.Zukowski.

Adres Redakcji: Sopot, Pl.Konstytucji 3 Maja 12 tel. 512-68
Powiel."Firmoznak" Gd.Wrzeszcz, Chrobrego 60 Nakł.400egz.M-6
Zlec.403/2

=====

D Z I A Ł   K R A J O Z N A W C Z Y

Mgr Wiesław ŚLUBOWSKI

WZDŁUŻ RZEKI RADUNI ...

Do najbardziej malowniczych rzek na Pojezierzu Kaszubskim należy Radunia. Przepływa ona poprzez pas wzniesień koło Wieżycy, a następnie zupełnie nizinne tereny koło Pruszcza Gdańskiego.

Radunia początek swój bierze na wysokości 163 m/npm. Wypływa ona u źródeł znajdujących się na torfiastych łąkach nad jez. Stasiczna koło miejscowości Stężyca. Jeżeli spojrzymy na mapę to zobaczymy, że poważna część biegu Raduni przypada na jeziora i istotnie raz po raz kryje się ona wśród malowniczych polodowcowych jezior. Między innymi Radunia przepływa przez jezioro, które prawdopodobnie od niej wzięło swoją nazwę /Raduńskie/. Dalej wody swoje kieruje do jez. Kłodna, Wielkiego Brodna, Małego Brodna i wreszcie jez. Ostrzyckiego. Łącznie Radunia przepływa przez 26 jezior. Wody te są stosunkowo dosyć dobrze zarybione. Dlatego też w okresie letnim spotkać można często nad jeziorami wędkarzy, którzy spędzają tutaj wolne chwile po pracy zawodowej. Dawniej jeziora te stanowiły jedno z głównych źródeł utrzymania miejscowej ludności.

Szybko jednak Radunia porzuca pasmo Wzgórz Szymbarskich, z ich najwyższym szczytem Wieżycą i skręca na płn. wschód rozlewając stosunkowo szeroko na niektórych odcinkach swe wody.

Po minięciu miejscowości Kiełpino, Radunia ponownie zwęża swoje koryto i bystrym nurtem płynie w stronę Żukowa. Nieopodal tej miejscowości znajduje się przepiękny punkt widokowy na przełom Raduni, którą przepływa tutaj przez malow-

nicze wąwozy. Ściany tych wąwozów osiągają wysokość około 60 m. Obydwa brzegi Raduni porośnięte są mieszanym lasem, wśród którego spotkać można stare okazy buków i dębów oraz elementy górskiej flory. Radunia ma tutaj charakter rzeki zupełnie górskiej, spadek jej jest b. znaczny bo wynosi około 7 m/km. Minąwszy Żukowo z dawnym klasztorem Norbertanek, Radunia płynie dalej w kierunku Kolbud, po drodze przyjmując wody drobnych strumieni oraz tworząc charakterystyczne zakola /meandry/.

Rzeka ta następnie przepływa przez Pręgowo i stąd obiera swój kierunek na Gdańsk. W okolicach Pręgowa znajduje się szereg źródeł, co daje niektórym autorom podstawę do przypuszczeń /J.Staśko/, że w tym miejscu było kiedyś duże jezioro, przez które przepływała prawdopodobnie pra Radunia. Wskazuje na to również i sama rzeźba terenu. Źródła te zostały w całej pełni wykorzystane. Znaczna bowiem część zapotrzebowania ludności Gdańska na wodę, zostaje pokryta z tych właśnie źródeł.

Dzięki stosunkowo dużemu spadkowi, wody Raduni zostały wykorzystane dla potrzeb człowieka. W szeregu miejscowościach nad Radunią wybudowane zostały elektrownie wodne. Do największych z nich należy elektrownia w Bielkowie. Łączna ilość energii wyprodukowanej przez te elektrownie wynosi prawie połowę tego, co daje dymiąca Ołowianka w Gdańsku.

Znaczna ilość śluz czyni Radunię uciążliwą dla turystyki kajakowej. Tym niemniej, podjęty trud zostaje nagrodzony wspaniałymi widokami jakie się wokół roztaczają.

Zaglądając do historii raz po raz napotykamy na jej kartach na wzmianki o Raduni. O to rok 1308 - wezwani przez Boguszę na pomoc przeciwko Brandenburczykom Krzyżacy, wycinają w pień załogę polską i mieszkańców Gdańska. Pod mieczami rycerzy krzyżackich padają także bezbronne kobiety i dzieci. Pamięć o tym przetrwała w postaci ludowej kołysanki kaszubskiej, przekazywanej z pokolenia na pokolenie. W formę literacką ubrał ją pisarz kaszubski H.Derdowski, za którym cytuję:

" Zabjelo cy ojca renku
Zabjele go ze drudziemi
Toporami zelaznymi
A w Raduni krwawo woda
Szkoda ojca, zeco szkoda ".

Radunia na przestrzeni lat niestety niejednokrotnie musiała być niemyym świadkiem wielu podobnych wypadków. Po zajęciu Gdańska Krzyżacy w latach 1348 - 1354 rękoma podbitej ludności przekopują w pobliżu dzisiejszej dzielnicy Gdańska - Sw. Wojciecha kanał, którym część wód Raduni skierowana zostaje do Gdańska. Tutaj silny spadek wody wykorzystany zostaje do poruszania zakładów przemysłowych, a m. in. wielkich młynów, które następnie uległy zniszczeniu w 1945 r.

Wody Raduni miały kolosalne znaczenie dla gospodarki Gdańska, dlatego też w czasie wojen przeciwnik który oblegał miasto zawsze zamykał przepływ wód tym kanałem. Uczynili to m.in. Francuzi w 1811 r.

W czasach przedrozbiorowych bogactwo Raduni i jezior przez które ona przepływa wykorzystywane było głównie przez zakon Norbertanek w Zukowie i Kartuzów w Kartuzach. Warto też wspomnieć o tym, że niektórzy autorzy skłonni są widzieć w Raduni rzekę "Eridmaus" o której mówi Herodot, stwierdzając, że jest rzeka o takiej nazwie, wpadająca do morza na brzegach którego znajduje się bursztyn. W/g mitologii greckiej w rzece Eridmaus miał się utopić syn słońca Faeton strącony w jej odmęty z rydwanu słonecznego przez Jowisza.

Rok rocznie rzesze turystów spieczą nad brzegi Raduni i jezior "Szwajcarii Kaszubskiej" by nasycić oczy pięknem przyrody i nabrać nowych sił do pracy.... i my też, jak pisał Fr. Śędzicki:

" Pojedźme na Kaszube
do Radunskich wód,
do Kaszubsei Szwajcarii,
gdzie rzek, jezior w bród.

Odwiedzame Chmielno stare
Brodnicy cudny szlak,
Mirachowo, Serakojce
z przodu jak i wspan.

Nie pominie i Żukowa -
Księżnic naszech twór!
Downij ostoje polskosce
szkoże polskich cór".

Wiesław Ślubowski

---.---.---.---

RAZ JESZCZE O
" STARYCH DZIEJACH MŁODEJ GDYNI "

W numerze "Jantarowych Szlaków" ukazał się mój artykuł pt. "Stare dzieje młodej Gdyni". Szczupłość miejsca, niedoskonałość materiału źródłowego i redakcyjne "pożycie" sprawiły, że w artykule swym nie ująłem wszystkich osób i środowisk specjalnie zasłużonych w projektowaniu, budowie i rozbudowie portu gdynńskiego. Znalazło to swój oddźwięk nawet w odległej Warszawie, skąd otrzymała Redakcja uzupełniający list od Ob. Kazimierskiego Tadeusza. Z przyjemnością - tak z uwagi na zainteresowanie "Jantarowymi Szlakami" w innych dzielnicach Polski jak i słuszne uwagi autora listu - treść nadesłanego listu podaję:

"Inicjatywa budowy nowoczesnego portu handlowego, jakim do dziś jest Gdynia, zrodziła się w umyśle znakomitego historyka ekonomiki i wybitnego znawcy zagadnień ekonomiki morskiej, jakim jest inż. Eugeniusz Kwiatkowski. Nie kto inny, a właśnie On był twórcą i konsekwentnym realizatorem budowy nowoczesnego portu handlowego w Gdyni i

rozbudowy nowej marynarki handlowej.

Jak wiemy początkowo w założeniach swych Gdynia miała być portem wojennym, gdyż nie mógł być nim Gdańsk oraz przystanią rybacką i kąpieliskiem morskim. Natomiast właśnie inż. E. Kwiatkowski był promotorem rozbudowy Gdyni na nowoczesny port handlowy, który wkrótce wybił się na pierwszy port Bałtyku. Nie umniejszając zasług zasłużonego budowniczego portu Gdyni jakim był inż. T. Wenda, stwierdzić należy iż był on tylko t e c h n i c z n y m projektodawcą i wykonawcą budowy nowoczesnego portu gdyńskiego, tak jak inż. E. Kwiatkowski był inicjatorem i e k o n o m i c z n y m realizatorem portu gdyńskiego.

Inż. Eugeniusz Kwiatkowski całą swą głębię wiedzy i uczucia włożył w wielkie dzieło swego życia jakim była właśnie budowa portu gdyńskiego i jego zasługi w tym dziele przeszły na trwałe do historii gospodarczej naszego narodu. Dlatego w sercach i umysłach gdynian jak i wszystkich Polaków nazwa Gdyni zawsze nierozłącznie kojarzy się i kojarzyć będzie z nazwiskiem jej Budowniczego inż. Eugeniusza Kwiatkowskiego".

Tadeusz Kazimirski - Warszawa

/przepisał i zaopatrzył wstępem -

Wiesław Ring /.

Marian SKASSA

ZWIEDZAMY POBRZEŻE KASZUBSKO - SŁOWIŃSKIE.

Z miast Wybrzeża leżących na odcinku Gdynia - Łeba przede wszystkim zasługuje na uwagę Puck, od którego Zatoka wzięła swoje miano.

Puck - stolica powiatu, założony przez księcia pomorskiego Bogusława w XII stuleciu, odegrał wybitną rolę gospodarczą i militarną w historii Rzeczypospolitej. Od zarania dziejów naszych miał tam swą siedzibę port rybacki. W 1620 r. Król Zygmunt III Waza buduje port wojenny, który staje się bazą sił lądowych i morskich.

Rozwój Pucka jako punktu strategicznego nad Bałtykiem stał się przyczyną zakusów wojennych Krzyżaków, Szwedów i Niemców, którzy kilkakrotnie opanowali ów gród i miasto na przestrzeni dziejów od 1309 - do 1772 roku. Tutaj wreszcie dn. 10 lutego 1920 roku miały miejsce zaślubiny Polski z morzem, a Puck stał się zalążkiem polskiej floty handlowej i wojennej po półtorawiekowej niewoli narodu polskiego.

Ziemie Pobrzeża Kaszubsko-Słowińskiego, od pradawnych czasów były zamieszkałe przez szczepy lechickie, pokrewne Polanom /Słowińcy, później Kaszubi/, wypierane z nad Łaby przez ekspansję germańską na wschód. U schyłku X stulecia, a więc za czasów panowania Mieszka I-go i Bolesława Chrobrego, ziemie Pomorza Wschodniego przynależne były do Polski, która pragnąc nie jeno etnicznie, ale i duchowo związać Pomorców z Macierzą, jeża w tym czasie wprowadzać nad Bałtykiem światło wiary chrześcijańskiej. /św. Wojciech - apostoł/. Jednak po zgonie Bolesława Chrobrego więzy te uległy rozluźnieniu skutkiem zamieszek wewnętrznych o dziedzictwo, spowodowanych przez młodszego syna Bolesława - Dytryka władającego Pomorzem, przeciwko starszemu bratu - Mieszkowi II-mu, władcy ziem Polski. Syn Dytryka książę Siemomysł, czynił próby oderwania Pomorza od Polski: raz występuje przeciwko Kazimierzowi Odnowicie-

lowi, to znów wspomaga zbrojnie króla Bolesława Śmiałego w wojnie z Sasami.

Niesforni Piastowicze z linii Dytryka zarządzili Pomorzem Wschodnim, a więc i późniejszym Księstwem Gdańskim /od ujścia Nogatu - do ujścia Żeby/ około stu lat, pragnąc uniezależnić się od władców Polski.

Wyprawa króla Władysława Hermana nad Bałtyk w 1090 r. i zajęcie grodów: Stężyca: Pierszozewa i Chmielna - nie rozwiązały ostatecznie sprawy Pomorza. Dopiero wyprawy króla Bolesława Krzywoustego i utrwalenie wiary chrześcijańskiej, zaprowadziły ład na Pomorzu i zacieśniły więź z Polską, po przez rządy osadzonego tutaj przez króla swego krewnego księcia Świętopełka h. Gryf i jego następców, książąt: Subisława /Bogusława/ - założyciela miasta Gdańska i Pucka, Sambora I-go fundatora klasztoru Cystersów w Oliwie w 1178r. Subisława II-go, Mściwoja I-go fundatora klasztoru s.s. Norbertanek w Żukowie, Warcisława, Świętopełka II /Wielkiego/ - samodzielnego władcy Księstwa Gdańskiego i zaciętego wroga Krzyżaków, Racibora - księcia Słowińców na Białym-grodzie, który aktem darowizny w 1282 r. zespolił Księstwo Gdańskie z Polską i umożliwił Przemysławowi II-mu ks. Wielkopolskiemu przywdzianie korony polskiej.

Po tragicznym zgonie tegoż monarchy, zespolone z Polską Księstwo Gdańskie, przez 12 lat podlega władzy Króla Władysława Łokietka, po czym wydzierają je podstępnie Krzyżacy w 1308 r. ujarzmiając ludność tubylczą na okres 160 lat. W wyniku wojny 13-letniej t.j. w roku 1466, Północne Kaszubsko - Słowińskie powraca do Polski i jest zarządzane przez wojewódów i starostów polskich, którzy rozwijają gospodarstwo ziemie nadbałtyckie i bronią przed zakusami nieprzyjaciół. Dopiero nieszczęsny rok 1772 oddaje w ręce niemieckie, odwieczne polskie dzierżawy, a ludność skazuje na ucisk i wynarodowienie na okres 150 lat.

Ziemie Północne w 1920 r. znów łączą się nierozdzielnie z Polską. Puck i okolice obfitują w liczne zabytki historyczne architektury i sztuki. W Pucku zasługuje na uwagę zabytkowy kościół gotycki z XIII w. z bogato wyposażoną kaplicą rodziny Wejherów - starostów

puckich z końca XVI w. oraz kaplicą księdza Judyckiego.

Z zabytków sztuki zachowanych w kościele /od 1400 r./ wymienić należy: dzwon gotycki, pacyfikat gotycki, lichtarze z brązu i monstrancja z napisem "Ave Maria gracia plena Dominus" oraz z XVII w. bransoleta żony Ernesta Wejhera - Anny, obrazy, dzwon spiżowy, płyta grobowa, chrzcielnica i kuta brama żelazna do kaplicy, prawdziwe arcydzieło sztuki zdobniczej.

Z zamku, który podobnie jak Częstochowa obronił się nawale szwedzkiej w czasach "Potopu" - nie pozostało śladu.

Swarzewo - "Mekka" Kaszubów nad zatoką Pucką, posiada kościół neogotycki z XIX w. wzniesiony na miejscu pierwotnego z 1350 r. Wewnątrz gotycka rzeźba Madonny z Dzieciątkiem oraz rzeźby i obrazy z XVII stulecia.

Piaśnica - miejsce martyrologii narodu polskiego omentarz z prochami 12.000 Polaków wymordowanych przez hitlerowców w końcu roku 1939.

Rzucewo - zamek Ernesta Wejhera z 1576 r. a następnie Kr. Jana III-go Sobieskiego, przebudowany w połowie XIX w. W parku okazy drzew z końca XVII w. oraz z tego okresu aleja lipowa, rzekomo sadzona rękoma Króla Jana.

Mechowa - w Puszczy Darżlubskiej - groty stalaktytowe oraz kościół drewniany z początku XVIII w. o barokowym i rokokowym wystroju wnętrza.

Żarnowiec - gotycki klasztor i kościół z XII w. posiadający bogaty wystrój barokowy, cenne rzeźby gotyckie z XV w. i XVI w. liczne obrazy, zbiór bogato haftowanych starych ornatów z XVI i XVII w. płyty grobowe: Komtura Fritza Rawneck' a, poległego pod Swiecinem w 1462 r. Anny Gruduels z 1512 r., Księżnej Elżbiety Heidenstein z 1687 r. i kolumna romańska w parterowej sali klasztoru.

Zamkowa Góra - nad jeziorem Żarnowieckim - grodzisko wczesno-historyczne, mające dobrze zachowaną linię obronną fos i wałów.

- Sobieńczyce - posiadają grodzisko wyżynne.
- Odargowo - na pobojuwisku z wojny 13-letniej gład narzutowy.
- Minkowice - cmentarz z okresu holenderskiego.
- Krokowa - zamek gotycki z XV w. /rozbudowany w XVI. w./
Waży i fosy obronne systemu "Vauban" z 1602 r. W zamku
sień barokowa posiadająca wyposażenie /barok/ z XVII w.
W parku drzewostan z XVIII w.
- Świecino - pobojuwisko zwycięskiej bitwy z Krzyżakami sto-
czoną w dn. 17.IX.1462 r. - Mogiła "Krzyżaków", okopy, ar-
maty zakonu ślady warownego obozu Krzyżaków, gład narzu-
towy na mogiłach.
- Kłanino - dwór posiada sień barokową wyposażoną w kominek
z datą 1604 r. rzeźby portale, plafony olejne scen mitolo-
gicznych kafle delftowskie i szafa gdańska.
- Starzyński Dwór - wieża bramna z rezerem /XVI w./ i chorą-
giewką szczytową z datą 1556 r.
- Gniezdów - zabytkowy wiatrak drewniany.
- Rotewie - latarnia morska wzniesiona na miejscu pierwotnej
z III stulecia wyposażona w tablicę pamiątkową ku czci
Stefana Żeromskiego.
- Hel - kościół gotycki z XV w. wyposażony w epitafium z XVI
W osadzie rybackiej zasługują na uwagę domy ryglowe holen-
derskie, zwrócone szczytami do ulic.

Na Pobrzeżu Kaszubsko - Słowińskim warto zwrócić
uwagę na budownictwo ryglowe chat rybackich o motywach ho-
lenderskich. N.p. we wsi Zdrada jest chata, w której przeżył
się Antoni Abraham - poseł kaszubski na kongres wiedeński,
względnie chaty lepianki z gliny o ozdobnych szczytnicach
w kształcie ryby - jak to widzimy we wsi Chłapowo.

Dialekt kaszubski, którym posługuje się ludność
miejscowa jest ukwiecony słownictwem staropolskim i skałony
nieco naleciałościami języka niemieckiego - śladami niewoli
niemieckiej.

Kultura ludowa znajduje swoje odbicie w pieśniach rybackich

/n.p. "O żeglarzu", "O brzoźce", "W zielonym lesie", "Łewcarz"/
oraz w tańcach "Koseder", "Koses", "Owczarz" i.t.p.

Piękne są stroje kaszubskie, szczególnie żeńskie, z
suto haftowanymi "kształcickami". Z dawnych instrumentów są
jeszcze w użyciu pasterskie bazuny.

Z średniowiecznych obrzędów zachowały się po dzień dzisiej-
szy m.in. "sobótki", "gwiżdże", "gaiczek", "konik", i "ro-
melpot" /huczy-ganek/.

W twórczości literackiej wyróżnili się m.in.
F.Ceynowa - pochodzący ze wsi Szawoszyno, A.Majkowski,
F.Sędzicki, - Hieronim Derdowski /wielki patriota kaszubski
i bojownik o łączność Kaszub z Macierzą, który swoje posła-
nnictwo odzwierciadlił słowami: "Czujcie tu ze serca toni,
skład nasz apostołsci, Nie ma Kaszub bez Polonii, a bez
Kaszub Polsci"...../.

Obecnie we Władysławowie mieszka wybitny pisarz kaszubski
Augustyn Necel. Ze współczesnych pisarzy należy wymienić
jeszcze Jana Piepkę i Leona Roppla.

jeszcze Jana Piepkę i Leona Roppla.

Marian Skassa

K R O N I K A   T U R Y S T Y C Z N A

WALNY ZJAZD PODODDZIAŁU PTTK W GDYNI

W dniu 14 lutego b.r. odbył się Walny Zjazd Pododdziału PTTK w Gdyni.

W zjeździe oprócz delegatów kół z terenu Gdyni wzięli udział przedstawiciele władz Oddziału Trójmiasto, Okręgu Gdańskiego PTTK oraz MKKFiT.

Zjazd rozpatrzył dwuletnią działalność Pododdziału na podstawie sprawozdania ustępującego zarządu i udzielił mu absolutorium.

W toku obrad delegaci poruszali szereg zagadnień związanych z dotychczasową działalnością Pododdziału wnioskując jednocześnie wiele konkretnych propozycji na przyszłość.

Niewątpliwie największym sukcesem ustępującego zarządu było uzyskanie od M.R.N. m. Gdyni pięknego lokalu, który zapewnia możliwość realizacji, w szerszym niż dotychczas zakresie, zarówno działalności programowej jak i usługowej na terenie Gdyni oraz utworzenie w nim dawno już postulowanego Klubu Turysty.

Walny Zjazd dokonał wyboru nowego dziewięcioosobowego zarządu i komisji rewizyjnej.

Zarząd Pododdziału ukonstytuował się następująco:

Jan Skoniewski	prezes
Jerzy Gorazdowski	z-ca d/s turystyki i krajoznawstwa
Andrzej Jędrusik	z-ca d/s administr.-gospod.
Michał Burda	sekretarz
Stefan Nowak	skarbnik
Kazimierz Ruśniak	opiekun klubu

Tadeusz Kostiuk	członek zarządu
Roman Otlewski	" "
Zygmunt Rzepka	" "

Do komisji rewizyjnej weszli:

Urszula Jankowska	przewodnicząca
Barbara Gacka	członek komisji
Julian Motzek	" "

Przed nowym zarządem stanęło szereg poważnych problemów. W uzyskanym lokalu zgodnie z zaleceniami Zjazdu Zarząd Pododdziału zorganizuje oprócz otwartego już Klubu Turysty, przechowalnię bagażu, punkt ORT-u, poradnię turystyczno-krajoznawczą oraz wydawanie posiłków w sezonie letnim /śniadania, kolacje/ dla wycieczek.

Otwartą pozostaje nadal sprawa bazy noclegowej na terenie Gdyni. Sprawa ta nader istotna w sezonie letnim sprowadza się w zasadzie do otrzymania na cel ten lokalu gdyż sprzęt wyposażeniowy w dużej mierze istnieje. Problem ten, jak to wynika z przeprowadzonych z MKKFiT w Gdyni rozmów, zostanie bodaj prowizorycznie rozwiązany jeszcze w tegorocznym sezonie letnim.

Palącą jest również sprawa adaptacji lokalu dla potrzeb klubowych. Mimo istniejącego już w tej chwili projektu nie może być ona realizowana z powodu nieprzelania dotychczas na konto Pododdziału przyrzeczonej przez Zarząd Główny dotacji.

Toczą się wreszcie już w całej pełni przygotowania do do-
rocznego Nadbałtyckiego Rajdu Turystycznego na który już
teraz w imieniu organizatorów jaknajbardziej zapraszamy.

J.S.

" W góry, w góry miły bracie
Tam przygoda czeka na cie "

Biorąc pod uwagę to hasło, a także znając chęci turystów do spędzenia części swego urlopu w górach - Klub Turystów Pieszych organizuje w lecie 1960 roku aż pięć obozów górskich - wędrownych.

Z uwagi na konieczność zaplanowania urlopów, uzyskania skierowań czasowych i t.p. bardzo prosimy o wcześniejsze zgłaszanie się na te obozy. Przyjmowanie zgłoszeń, jak też szczegółowe informacje można uzyskać w każdy piątek w godz. 18 - 20 w Klubie Turysty w Gdańsku, ul. Długa 45.

A oto wykaz obozów /trasy dwutygodniowe/:

1. Sudety Wschodnie	-	wrzesień
2. Beskidy	-	czerwiec
3. Gorce-Pieniny-Tatry	-	sierpień
4. Tatry Polskie i Słowackie		
5. Bieszczady	-	pierwsza połowa września

J.

-.--.-.-.-

Plan pracy Koła PTTK "Sporto-Mazik"
przy SN-TWP w Oliwie na rok 1959/60

Koło nasze przewiduje m.in.:

- 1/ Zorganizowanie kilku wieczorków o tematyce turystycznej
- 2/ Wyświetlanie filmów turystyczno-krajoznawczych w świetlicy uczelni
- 3/ Udział w wycieczkach organizowanych przez Oddział i zorganizowanie kilku przez Koło

- 4/ Udział w raidach tak zimowych jak i letnich
- 5/ Wyjazd do Węgier na 2-tygodniowy pobyt na zasadach wymiany bezdewizowej w okresie lipca lub sierpnia.

Przewodniczący Koła PTTK

Edward Mazierz

Wycieczki, wycieczki, wycieczki !

Klub Turystów Pieszych rozpoczął już swą turystyczną działalność dnia 28-go lutego b.r. wycieczką z Wrzeszcza do Gdańska. Mimo, że to jeszcze przecież zima, chętnych była spora grupka. Nie brakło też uczestników następnych niedzielnych wycieczek, a myślimy, że nie zabraknie i później. Ponieważ w okresie obecnym, ze względu na pogodę trudno jest urządzać wycieczki w okolice dalsze, to też ograniczymy się na razie do poznawania zaplecza Trójmiasta.

W miarę zbliżania się lata, trasy naszych wycieczek będą przebiegały po terenach dalszych i będą połączone z biwakowaniem /sobota - niedziela/. W czasie tych wycieczek będziemy starali się zapoznawać z historią danej okolicy, z zabytkami przyrody, kultury i sztuki. Klub będzie organizować wyjazdy drużyn na imprezy o zasięgu ogólnopolskim, lub też imprezy na innych terenach /rajdy, złazy, zloty/. Plan wycieczek organizowanych przez Klub na I-sze półrocze 1960r.

3.IV.60	-	Kępa Oksywska	km 20
10.IV.60	-	z Wrzeszcza do Oliwy	km 20
28-29.V.60	-	Złaz nad jez. Otomińskie	
4-5.VI.60	-	po Borach Tucholskich	km 30
15-16.VI.60	-	Gniew - Nowe	km 30
18-19.VI.60	-	Okolice Wejherowa	km 30
25-16.VI.60	-	udział w V-tym Nadbałtyckim Rajdzie Pieszym	

W miesiącach kwietniu i maju wycieczki będą prowadzone przez koło PTTK "Mewa"

J.

O Gdańskich Wodniakach słów kilka

Gdański Klub Wodny PTTK liczy 130 członków i posiada własną przystań kajakową, kilkadziesiąt kajaków, namiotów i inny sprzęt. Na bieżący sezon przygotował on około 50 ciekawych imprez wodnych m.in. spływ Wisłą na "Dni Gdańska".

Ostatnio wodniacy dokonali wyboru nowych władz. Prezesem Klubu został mgr St. Teodorowicz. Poza tym do Zarządu weszli: St. Sołdrowski, T. Podstolski, T. Młodzianowska /zastępcy/ M. Czarnowska, /sekretarz/ L. Niwiński /skarbnik/ inż. Sugacz, W. Jagielski. Gospodarzem Klubu jest zasłużony pionier Turystyki wodnej Wybrzeża, zawsze miły kolega Paweł Hudacz.

Sk.

---.---.---.---

Na Schronisko Sędzickiego

W odpowiedzi na hasło budowy schroniska w Wieżycy im. F. Sędzickiego koło PTTK przy P.T.W.M. w Gdańsku-Oruni zrzeka się 40 % składek na rzecz budowy schroniska.

Zarząd Koła PTTK
przy T.W.-M. Orunia

---.---.---.---

Fundusz Budowy Schroniska im.F.Sędzińskiego
w Wieżycy

- Koło PTTK przy Oddziale Zabezp.Ruchu PKP Gdańsk	54 zł
- Polski Związek Wędkarski Gdańsk	1.000 zł
- Pododdział PTTK w Gdyni	227 zł
- Sp-nia Inwalidów Starogard	50 zł
- Koło PTTK "Szarotka" Gdańsk	100 zł
- M.Luboradzka z Malborka	24 zł
- Rada Okręgowa TRZZ w Gdańsku /II wpłata/	5.000 zł
- Kawiarnia L.Nehring Tczew	50 zł
- Koło PTTK przy WPKG Gdańsk	200 zł
- Cech Rzemiosł Różnych Tczew	200 zł
- Wiesław Ring z Gdyni	209 zł
- Wycieczki Klubu Pieszego	34 zł
- Bezimienna wpłata z Wrzeszcza	30 zł
- Lęborskie Zakłady Roszarnicze	200 zł
- Redakcja "Głosu Wybrzeża"	100 zł
- Rada Zakładowa przy GBKO 1	200 zł
- Koło PTTK przy DOKP Gdańsk	500 zł
- Zarząd Koła Przewodników PTTK w Malborku	1.000 zł
- Wycieczki Klubu Pieszego "Bąbelki"	165 zł
- Koło PTTK przy Biurze Proj. B.K. Gdańsk	300 zł

Serdecznie dziękujemy wszystkim ofiarodawcom i prosimy o dalsze wpłaty na konto nr 52-9-368 PKO Oddział Gdańsk. Jednocześnie informujemy, że Gdański Klub Wodny, mimo uchwały własnego Zarządu i kilkakrotnych zapewnień Kol.Kol. Zb. Wiśniewskiego i mgr St.Teodorowicza, nie przekazał na schronisko ani jednej złotówki! Wstyd to wielki dla wodniaków, gdyż inne uboższe kluby i koła PTTK wpłaciły już na powyższy cel nie jedną lecz kilka wpłat. Poza tym, przecież ze schroniska i kajaków w Wieżycy korzystać będą właśnie... wodniacy.

Sk.

IMPREZY TURYSTYCZNE ZAPRASZAJĄ...

I. Ogólnopolskie:

- 1/ Jura Krakowsko-Częstochowska 12-16 czerwca, Ogólnopolski Rajd Pieszy dla turystów kwalifikowanych.
- 2/ Ziemia Mazursko-Warmińska 12-19 czerwca, II Ogólnopolski Rajd Maturzystów dla uczczenia 550 rocznicy bitwy pod Grunwaldem /trasy piesze, kolarskie i kajakowe/.
- 3/ Brzegiem Bałtyku do Łeby 16-26 czerwca, V Ogólnopolski Nadbałtycki Rajd Turystyczny /trasy piesze, kolarskie, kajakowe i motorowe/.
- 4/ Dunajec 16-19 czerwca, Międzynarodowy Spływ Kajakowy Dunajcem.

II. Lokalne:

- 1/ Tradycyjny "Rajd na raty" organizowany przez koło PTTK "Mewa" organizowany na trasie Wrzeszcz-Reda w dniach
23.4. - 12.6.
23.4. - Wrzeszcz-Oliwa, 15 km
8.5. - Oliwa - Sopot, 15 km
22.5. - Sopot - Gdynia, 20 km
5.6. - Gdynia - Chylonia, 20 km
11.12.6. - Chylonia - Reda, 30 km
12.6. - Chylonia - Reda, 30 km
- 2/ VII Złaz do jeziora Otomińskiego 29.5.br
Trasy piesze, kolarskie, motorowe.

Szczegółowych informacji w sprawie tych imprez udzielają placówki PTTK w Sopocie, Gdyni i Gdańsku.

Z. Jastrzębowski

Do sprzedania:

namiot dwuosobowy z podłogą i tropikiem /1.500 zł/
Bardzo dobre płótno /gwarantowane/. Wiadomość: "Jantarowe Szlaki".

PROBLEMY I DYSKUSJE

Czesław SKONKA

CZY NALEŻY WPROWADZIĆ ROZGRANICZENIE DZIAŁALNOŚCI KRAJOZNAWCZO-TURYSTYCZNEJ I USŁUGOWO-GOSPO- DARCZEJ W ZARZĄDZIE ODDZIAŁU PTTK "TRÓJMIASTO"?

/Artykuł dyskusyjny/

Burzliwy był ostatni Zjazd Delegatów PTTK Oddziału "Trójmiasto". Ale niestety, omawiano na nim głównie problemy finansowo-gospodarcze Oddziału. Są to ważne sprawy, bo Oddział nie otrzymuje znikąd żadnych dotacji i działalność swą opiera na wypracowanych funduszach. Ale przecież nie te sprawy powinny dominować na Zjeździe, bo nie są one podstawowym celem działalności PTTK.

W wyniku tego za mało czasu poświęcono na omówienie pracy kół PTTK, szkolenia, propagandy, turystyczno-krajoznawczej, turystyki pieszej. Wiele też zagadnień wogóle nie omówiono np. problemy pracy krajoznawczej, turystyki górskiej, wodnej, kolarskiej, narciarskiej, sprawy uruchomienia wypożyczalni sprzętu turystycznego.

Historia się powtarza. Taki był poprzedni Zjazd i... taki chyba będzie następny. A czy jest jakieś wyjście z tej sytuacji?

Do dania odpowiedzi na to pytanie sprowokował mnie ciekawy artykuł red. E. Herbst-Kirkor zawierający sprawozdanie ze Zjazdu /Dziennik Bałtycki z dn. 26.IV.1960 r./ Podaje więc pod dyskusję projekt rozgraniczenia działalności programowej i gospodarczej w Oddziale PTTK "Trójmiasto" na dwa zasadnicze piony:

1/ Ośrodek Ruchu Turystycznego PTTK "Trójmiasto"

Zajmuje się on wyłącznie działalnością usługowo-gospodarczą i w skład jego wchodzi:

- a/. Obsługa wycieczek /dotychczasowy CRT/.
- b/. Dom wycieczkowy.
- c/. Sezonowe bazy noclegowe,
- d/. Wczasy stacjonarne nad morzem /t.zw. "wakacje sycylijskie"/
- e/. Wojewódzkie biuro zakwaterowań /bez Sopotu/
- f/. Wypożyczalnia sprzętu turystycznego;

Przedsiębiorstwo to podlega pod Zarząd Oddziału PTTK "Trójmiasto" i na jego czele stoi dyrektor. Jest ono na rachunku własnym i tylko wynikami wchodzi do bilansu Oddziału. Określony procent dochodu brutto lub netto w skali rocznej przeznaczony jest na działalność programową PTTK /imprezowo-organizacyjną/. Przedsiębiorstwo to prowadzi planową gospodarkę inwestycyjną i rozwojową. Kontrolę nad nim sprawuje Zarząd Oddziału, który przynajmniej raz na kwartał analizuje jego działalność. Księgowość mieści się przy CRT i jest wspólna dla obu pionów.

2/. Zarząd Oddziału PTTK "Trójmiasto"

Zajmuje się on głównie:

- a/. Koordynowaniem działalności wszystkich kół, klubów i komisji PTTK oraz ich rozbudową.
- b/. Organizowaniem imprez turystyczno-krajoznawczych, propagandą turystyczną własnego terenu, działalnością wydawniczą,
- c/. Obsługa turystów indywidualnych - m.in. /legitymacje, składki, informacje, sprzedaż wydawnictw i znaczków/ punkty informacyjne w Gdańsku, Sopocie i Gdyni/.

- d/. Współpraca ze Zw. Zawodowymi, organizacjami młodzieżowymi, TRZZ, KKFIT oraz innymi instytucjami.
- e/. Znakowanie i otablicowanie szlaków turystycznych.

Zarząd prowadzi więc wyłącznie działalność turystyczno-krajoznawczą. Biurem Zarządu kieruje /na podstawie uchwał Zarządu/ etatowy sekretarz Zarządu /tak jak to jest w innych stowarzyszeniach się organizacjach m.in. TRZZ, ZMS, LPŻ/. Poza tym, Zarząd zatrudnia szereg pracowników którzy zajmują się prowadzeniem punktów informacyjnych, wczasów, współpracą z klubami i kołami.

Działalność swą Zarząd prowadzi z funduszków:

- 1/ Wpływy ze składek, legitymacji, wpisowego,
- 2/ Wpływy z ORT /określony uchwałą procent/
- 3/ Wpływy z wydawnictw
- 4/ Pomoc finansowa władz i różnych instytucji

Na zakończenie pragnę jeszcze dodać, że sprawę rozgraniczenia działalności programowej i gospodarczej Oddziału skonsultowałem z szeregiem działaczy turystycznych "Trójmiasta", którzy podzielają moje zdanie. Nie twierdzą, że to jest idealne rozwiązanie, ale warto się nad nim zastanowić, może okaże się słuszne. Problemem tym, a także szeregiem innych /m.in. sprawą jakiejś rozsądnej polityki kadrowej i siatki płac/ winien zająć się też wreszcie Zarząd Główny PTTK.

Mam nadzieję, że wprowadzenie takiej struktury organizacyjnej przyczyni się do tego, że następny walny zjazd będzie naprawdę na temat, że będzie na nim omawiane głównie problemy działalności ideowej PTTK, problemy statutowej działalności turystyczno-krajoznawczej. Oby tak się stało...

P.S.

Czesław SKONKA

Wszystkich działaczy turystycznych i czytelników zapraszamy do nadsyłania swoich listów w powyższej sprawie. Chętnie opublikujemy dalsze wypowiedzi dyskusyjne, ustosunkowujące się do powyższego projektu.

Redakcja

W KRAINIE SŁOWIŃCÓW

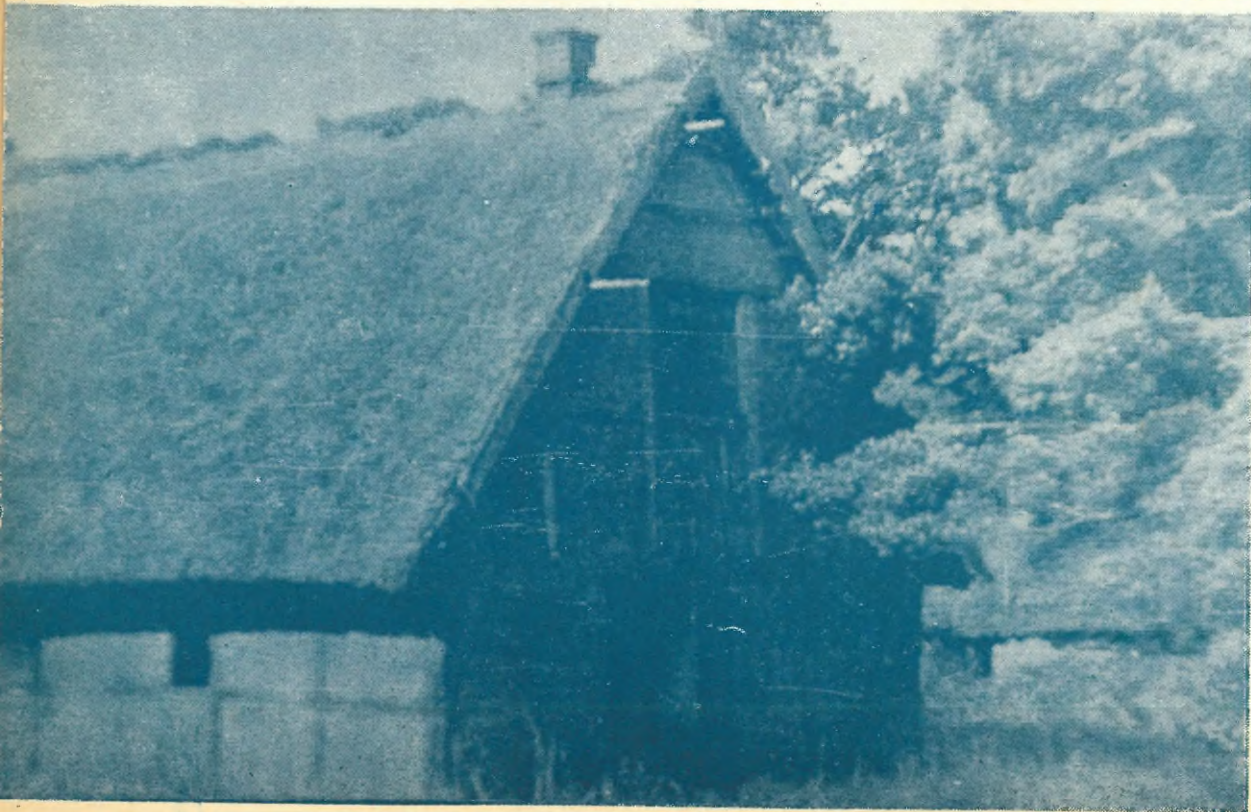

Fragment zabytkowego kościoła w Smołdzinie

„POLSKA SAHARA”
— największe
wydmy wędrownie
w Europie znajdują
się w okolicach Łeby.

Turyści na trasie: Czołpinc — Smołdzino.

W Boleńcu (na trasie Łeba — Smołdzino) jest stara, rybacka „sicz” Słowińców. Zamieszkiwali tam oni podczas długich polowań (wstęp do „sicz” był wzbroniony dla kobiet). Obecnie ocalało tam jeszcze kilka zabytkowych chat kurnych, które wymagają natychmiastowego zabezpieczenia przed zniszczeniem.